

MONUMENTEN | NATUUR | EVENEMENTEN | WATER & RECREATIE

Molen De Assumburg

Schelde-Rijnkanaal

MONUMENTEN | NATUUR | EVENEMENTEN | WATER & RECREATIE

Horecagelegenheden

Eetcafé-Bowlinghut De Praeter

Veerweg 1a, Nieuw-Vossemeer

Café-Eeterij 't Wagenhuis

Hoogte 15 t/m19, Nieuw-Vossemeer

Dorpsherberg De Sterke Duvel

Hoogte 4, Nieuw-Vossemeer

Café Voorwaarts

Voorstraat 13, Nieuw-Vossemeer

Akkermans leisure & golf

Heense Molenweg 23, De Heen

Café-Cafeteria Leonita

Kerkstraat 32, Lepelstraat

Overnachtingsmogelijkheden nabij de route

Bed&Breakfast Margreth en Loek

Schoolstraat 9, Nieuw-Vossemeer

Bed&Breakfast 't Ouwe Stamineke

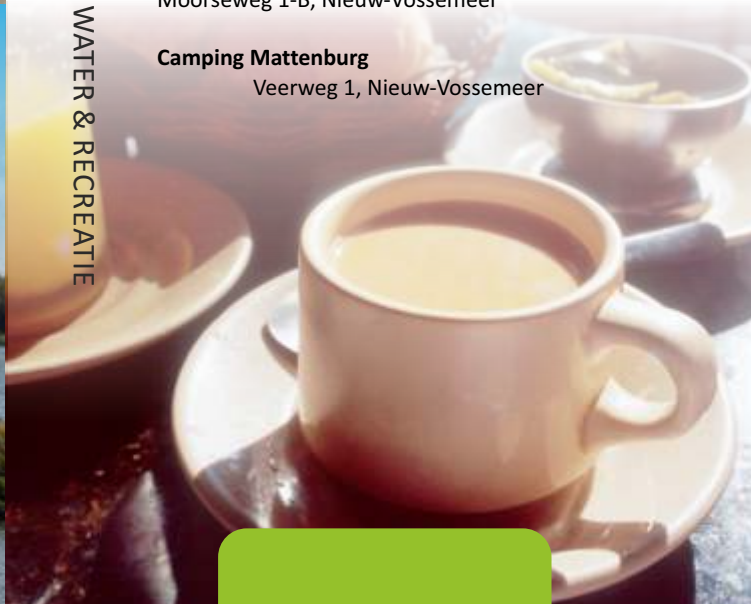
Oude Heijdijk 59, De Heen

Natuurkampeerterrein De Kreek

Moorseweg 1-B, Nieuw-Vossemeer

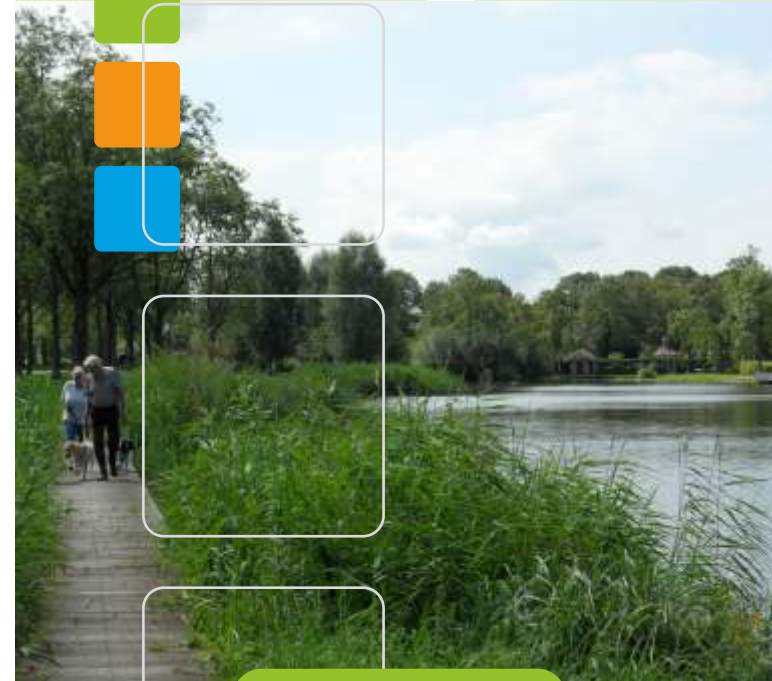
Camping Mattenburg

Veerweg 1, Nieuw-Vossemeer

De Eendracht route

Wandelen door het water- en dijklandschap van Nieuw-Vossemeer en Lepelstraat

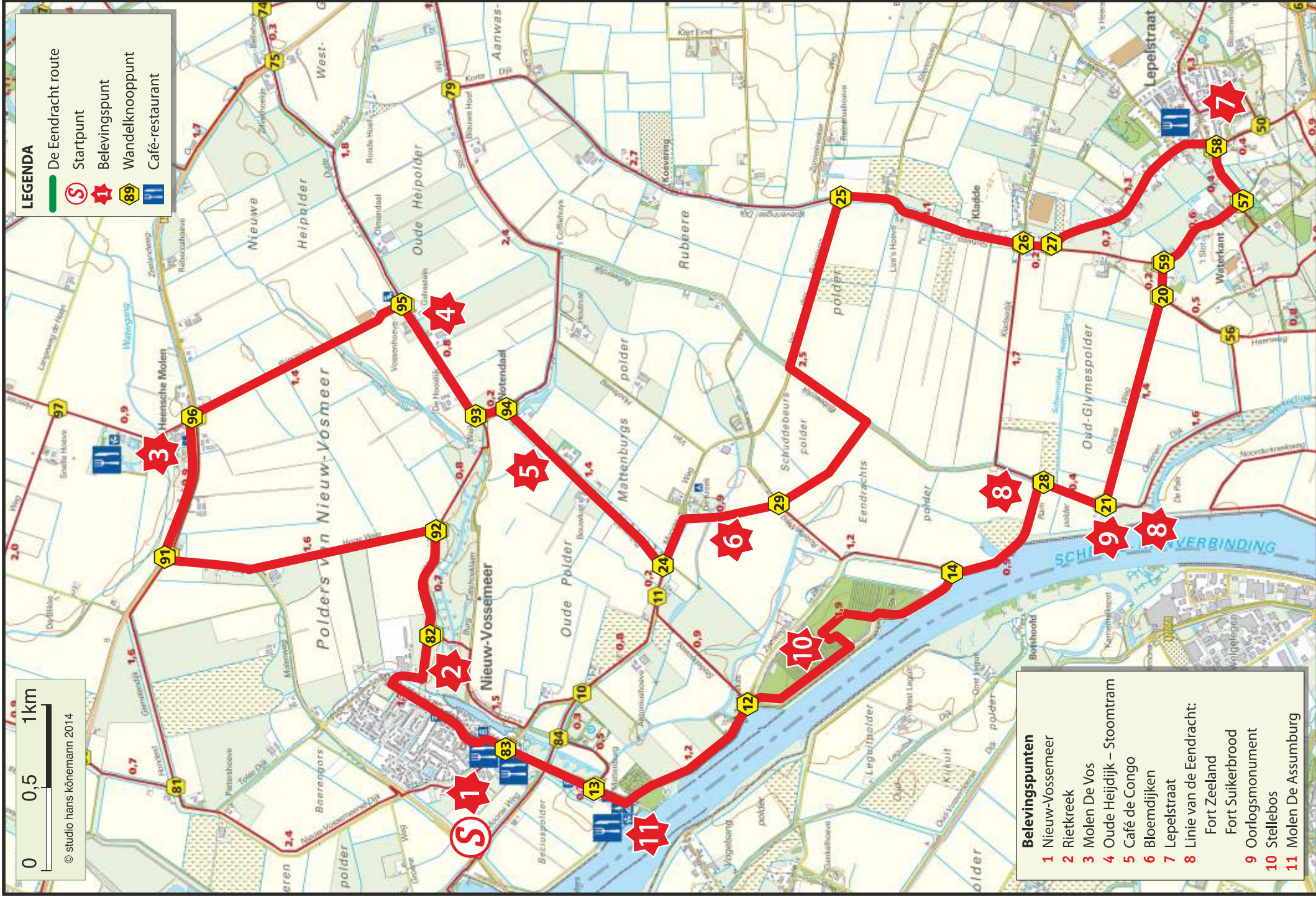
Wandel langs plekken met een rijke historie, mooie vergezichten en mooie natuur.

Brabantse Wal

Bergen op Zoom | Steenbergen | Woensdrecht

...waar Brabant Zeeland kust...

0 0,5 1km

© studio hans könemann 2014

LEGENDA

De Eendracht route

Startpunt

Belevingspunt

Wandelknooppunt

Café-restaurant

Belevingspunten

- 1 Nieuw-Vossemeer
- 2 Rietkreek
- 3 Molen De Vos
- 4 Oude Heijlijk – Stoomtram
- 5 Café de Congo
- 6 Bloemdijken
- 7 Lepelstraat
- 8 Linie van de Eendracht:
Fort Zeeland
Fort Suikerbrood
- 9 Oorlogsmonument
- 10 Stellebos
- 11 Molen De Assumburg

De Eendracht

Deze wandelroute ontleent zijn naam aan de gekanaliseerde rivier de Eendracht: het Schelde-Rijnkanaal tussen het eiland Tholen en Noord-Brabant. De route leidt u langs plekken met een rijke historie door mooie natuur.

Routebeschrijving (21,5 km)

Deze middellange wandelroute is uitgezet op basis van knooppunten uit het wandelroutenetwerk. U kunt de route vanaf elk punt beginnen. In deze folder is het startpunt in Nieuw-Vossemeer: op de kaart aangegeven met een "S".

Startpunt: kruising Hoogte/Voorstraat, Nieuw-Vossemeer (Knooppunt 83)

U volgt de volgende knooppunten: 83 – 82 – 92 – 91 – 96 – 95 – 93 – 94 – 24 – 29 – 25 – 26 – 27 – 58 – 57 – 59 – 20 – 21 – 28 – 14 – 12 – 13 – 83

Belevingspunten voor onderweg Nieuw-Vossemeer (1)

heeft een roerige geschiedenis. In 1567 werden door de heren van Ambachtsheerlijkheid Vossemeer de eerste erven uitgegeven voor het stichten van een nieuw dorp. In die tijd heette het dorp Nieuw-Vosmaer en behoorde het tot provincie Zeeland. Het dorp had veel te lijden van de Tachtigjarige Oorlog. Het pas ontstane dorp ging geheel verloren. Het duurde tot 1609 voordat de herbedijking van het gebied weer zou aanvangen.

Op 4 mei 1809 bezocht Koning Lodewijk het dorp. Hij bepaalde op die dag dat Nieuw-Vossemeer bij Noord-Brabant ging behoren.

De Watersnoodramp van 1953 staat bij vele oudere inwoners van Nieuw-Vossemeer nog in het geheugen gegrift. 50 dorpelingen verloren het leven, de gehele veestapel ging verloren en de schade aan de gebouwen was enorm. In Nieuw-Vossemeer, in de Voorstraat, staat het A.M. de Jongmuseum, waar onder meer het gedachtegoed van de schrijver A.M. de

Nieuw-Vossemeer

Dieseltram bij halte Nieuw-Vossemeer

Jong wordt bewaard. Voor het museum staat het beeldje van Merijntje Gijzen, bekend van de streekroman van A.M. de Jong en de televisieserie. In het museum is ook een permanente tentoonstelling over de Watersnoodramp ingericht. U kunt er zien hoe ontzettend hoog het water in 1953 is gekomen.

In Nieuw-Vossemeer start ook een kortere wandelroute* in de Boezem van de Eendracht', een mooie en gevarieerde route van 10 km lang die langs water, door bosgebied en over dijken voert. Deze wandelroute volgt voor een deel dezelfde route als welke u nu loopt.

De Rietkreek

De Rietkreek (2) en het direct omliggende gebied vormen een fraai natuurgebied direct tegen Nieuw-Vossemeer aan. In vroegere tijden heette de kreek onder andere Both in den Boesem, De Visserij of Grote Kreek. Het was een opvangreservoir voor het vele regenwater uit de Boerengorse en de Nieuw-Vossemeerse polder in de wintertijd. Bij de ruilverkaveling van de Nieuw-Vossemeerse polder is rond het kreekgebied een pad aangelegd en de natte natuur in ere hersteld. Het gebied is rijk aan vogels, zoals de bruine kiekendief, watersnip, berg-eend en patrijs. Flora en fauna zijn hier volop aanwezig.

Molen De Vos (3) is gebouwd in 1714 op de plek waar eerder dat jaar een standaardmolen was omgewaaid. Van deze standaardmolen zijn diverse onderdelen verwerkt in de huidige molen. Molen de Vos was de eerste stenen molen van West-Brabant. De molen heeft tot 1961 op windkracht gemalen. Hier kwam plots een eind aan toen de slechte kap van de molen verzakte. In 1979 werd de molen in zeer slechte toestand door de toenmalige gemeente Nieuw-Vossemeer overgenomen en gerestaureerd.

Molen De Vos

Op de **Oude Heijdijk** reed tot 1953 een **Stoomtram (4)** van Steenbergem naar Anna Jacobapolder (Sint Philipsland). De *Rotterdamse Tramweg Maatschappij* opende deze tramlijn op 30 april 1900. Net voorbij de kruising Princeweg/Oude Heijdijk lag

een halte met de naam Princeweg met een los- en laadspoor. De brede dijken in het landschap die u aantreft waren de 'tramdijken'. Het spoor liep hier over. Het is nu nog maar moeilijk voor te stellen dat hier 50 jaar lang stroomtrams langs boemelden! In Ouddorp is het museum van de stichting Rotterdamse Tramweg Maatschappij gevestigd. Hier kunt u onder meer een rit maken in een originele stoom- of dieseltram. Meer informatie vindt u via www.rtm-ouddorp.nl.

Stoomtram nabij Notendaal

In de Pelsendijk heeft tot 1995 **Café de Congo (5)** gestaan. Dit café werd geopend in 1888. De dochter van de oprichter, Keeke Hellemons die ook wel Keeke de Congo werd genoemd, heeft het tot vlak voor haar overlijden in 1995 uitgebaat. Ze was toen 90 jaar. Het gebouw is in 1996 gesloopt. De nazaten van Keeke Hellemons hebben het antieke en unieke interieur van het café geschonken aan het A.M. de Jongmuseum in Nieuw-Vossemeer, waar het opnieuw is opgesteld en te bezichtigen is.

Op deze oude **Bloemdijk (6)** uit de tweede helft van de veertiende eeuw liep vroeger een klinkerweg naar Bergen op Zoom. Staatsbosbeheer heeft de dijk de bestemming bloemdijk gegeven. Door na het maaien het gras af te voeren ontstaat er voedselarme grond. Hierdoor treft u een grote diversiteit aan prachtige bloemen aan. De dijk wordt extensief gemaaid, zodat het gras vooral in de zomer behoorlijk hoog kan staan. Nadat er gemaaid is, is de aanwezigheid van bloemen uiteraard minimaal. Het is toegestaan om op de kruin van de dijk te lopen. Houd wel één pad aan, zodat ook de mensen na u nog kunnen genieten van het lopen door de bloemenpracht.

Bloemdijk

Meer informatie over uw streek:

VVV Brabantse Wal

Kortemeestraat 19, Bergen op Zoom
T. 0164 - 277 482
info@vovbrabantsewal.nl
www.vovbrabantsewal.nl

VVV agentschap Steenbergen

Locatie Primera de Gilles
Kaaistraat 49, Steenbergen

VVV agentschap Woensdrecht

Locatie Familyland
Groene Papegaai 19, Hoogerheide

Volg ons ook op:

*De routes en de folders van de genoemde wandelingen zijn onder meer te vinden via vovbrabantsewal.nl. Ook andere fietsroutes zijn, naast boven genoemde VVV informatiepunten, via deze website te vinden.

Colofon:

Uitgave: Gemeente Steenbergen, VVV Brabantse Wal, augustus 2014.
Grafische vormgeving en drukwerkrealisatie: Bakx Reclamestudio.
Fotografie: VVV Brabantse Wal, Gemeente Steenbergen, Museum 'Stichting v/h Rotterdamse Tramweg Maatschappij', Heemkundekring Ambachtsheerlijkheid Nieuw-Vossemeer en Heemkundekring Halchterth.

Niets van deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie. Bij de samenstelling van deze brochure is uiterste zorgvuldigheid betracht. De redactie kan geen verantwoordelijkheid nemen voor eventuele onjuistheden.

...waar Brabant Zeeland kust...

Lepelstraat (7) heeft in de zeventiende eeuw een belangrijke rol gespeeld in de kerkelijke geschiedenis van Halsteren. Nadat de kerk van Halsteren in 1647 in handen van de protestanten kwam, weken de katholieken uit naar Lepelstraat. Dit werd oogluikend toegestaan. In die tijd komt de naam Lepelstraat voor het eerst in de archieven voor. Lepelstraat heeft een merkwaardige naam. De meest voor de hand liggende verklaring is dat de naam afkomstig is van de vorm van de straat waar het dorp oorspronkelijk uit bestond. Deze straat, die nu uit de Lepelstraatsweg, Kerkstraat en Kladseweg bestaat, had een sterk gebogen vorm. Op kaarten zou je de vorm van een lepel erin kunnen herkennen.

Lepelstraat ca.1930

De **Linie van de Eendracht (8)** was een van de oudste verdedigingslijnes van Nederland waarvan de aanleg in 1583 is begonnen. De Linie van de Eendracht beschermde Zeeland en het eiland van Tholen tegen een aanval vanuit Brabant, en beveiligde de scheepvaartverbinding van Bergen op Zoom naar Holland. De laatste keer dat de Linie van de Eendracht in staat van paraatheid gebracht is, is in 1794 geweest bij de inval van de Franse troepen in de Nederlanden. Daarna raakte de Linie met haar forten definitief in verval.

Er zijn slechts nog enkele aanwijzingen in het landschap te vinden die het bestaan van de forten bewijzen. De locatie van fort Zeeland is herkenbaar aan de loop van de dijk (ten zuiden van knooppunt 21). Van fort Suikerbrood is de locatie herkenbaar aan de teraafscheiding (ten noorden van knooppunt 28). Van fort Maurits zijn de contouren van het fort nog deels herkenbaar aan de loop van een slootje om een boerderij aan de Zeeweg, direct ten noordoosten van het Stellebos (zie kaart, het slootje ligt op privéterrein en is vanaf de weg niet te bezichtigen).

Vanwege het niet geheel naar wens functioneren van de Linie van de Eendracht werd vanaf 1628 de opvolger van de Linie van de Eendracht aangelegd: de West Brabantse Waterlinie. Van deze

linie is veel meer zichtbaar in het landschap, zoals de forten De Roovere bij Halsteren en Henricus bij Steenbergen. De West Brabantse Waterlinie wordt in de periode 2014-2017 nog beter zichtbaar en toegankelijk gemaakt voor toerisme en recreatie.

Bij knooppunt 21 ziet u bovenop de dijk een **Oorlogsmonument (9)** staan, gemaakt van twee houten bielzen. Dit kruis is opgericht als herinnering van de gevallen in de Tweede Wereldoorlog. Op deze plek is verzetsstrijder Rini Elling uit Lepelstraat op 30 oktober 1944 omgebracht.

Via een trap kunt u bij het monument komen. Vanaf dit punt kunt u ook de contouren van fort Zeeland zien.

Vanaf knooppunt 14 ziet u het **Stellebos (10)** voor u verschijnen.

Vroeger, toen de rivier de Eendracht nog bestond, lag hier het schorren- en slikkengebied 'De Stelle'. Bij de aanleg van het Schelde-Rijnkanaal is dit gebied opgespoten met klei en zand. Ter compensatie van de verloren gegane Eendracht is er een bos op aangeplant. Door het Stellebos loopt een wandelpad, waardoor het gebied toegankelijk is. Het Stellebos is een natuurgebied waar reeën, vossen en muizen leven. Bezoekers moeten daarom in het voorjaar en in de zomer op hun hoede zijn voor tekenen.

Let op: Vanwege begrazing door schapen zijn honden niet toegestaan op de dijk tussen de knooppunten 14 en 12 in. Het Stellebos kunt u enkel via deze dijk betreden. Wandelaars met honden moeten daarom een andere route pakken. U loopt dan via de Zeeweg om het Stellebos heen, naar knooppunt 12.

Molen De Assumburg (11) werd in 1778 te Assendelft (Zaanstreek) gebouwd en deed daar dienst als oliemolen. In 1887 is de molen afgebrand waarna de goede onderdelen te koop werden gezet. In 1897 zijn de onderdelen verscheept naar Nieuw-Vossemeer, waar hij in 1898 dienst ging doen als korenmolen. Nu is in de molen een molenmuseum gevestigd. Kijk op www.vovbrabantsewal.nl voor de openingstijden.